

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Antidotorum Evangelicorum D. Thomæ Stapletoni, S. Theol. Doctoris, & in Academica Louaniensi S. Script. Professoris Regij, Pars Altera - In Sacrosanctum Euangelium secundùm Ioannem

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

Ca. 19.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39480

scant omnes credentes, tum Christum Dei Filium esse, qui sua carne communicata, diuinæ naturæ confortes nos facit; tum maximam in nos Dei dilectionem esse, qui tanto & tam diuino Dei beneficio nos donauit. Vtramque hanc fidei & consolationis nostræ partem, quam Christus Dominus tanto hinc cum affectu commemorat, impius Calvinus, & Sacramentarij omnes nefariè sustulerunt, eaque Ecclesiam Dei, vt robusti latrones spoliarunt, profanato hoc diuinissimo Sacramento, & ad vnum panis frustulum viniq; vulgaris haustum reducto. De qua impietate plura super Matth. cap. 26. diximus.

Caluini-
starum
impietas.

IN IOANNIS CAP. XIX.

7. Nos legem habemus, & secundum legem nostram debet mori, quia Filium Dei se fecit.

OBSERVAT hoc loco Calvinus, & in ipsos Catholicos contorquet, in quo ipse maximè peccauit, & quod vix in quempiam magis quàm in illū vnum quadrat: Hæc (inquit) accusatio non prorsus carebat pretextu; sed in hyporhesi grauior errabat. Generalis quidem doctrina vera erat, fas non esse hominibus, quicquam sibi diuini honoris sumere, ac morte dignos esse, quicumque ad se traherent quod vnius Dei proprium erat. Causa autem erroris in Christi persona fuit, quod neque reputarunt quibus elogijs Messiam prædicet Scriptura, quia inde colligere promptum erat, esse Filium Dei; nec etiam inquirere dignati sunt, essetne Iesus ille Messias olim à Deo promissus. Videmus ergo, vt ex vero principio falsam consequentiam deducunt, quia malè subsumunt. Quo exemplo monemur inter doctrinam generalem & hypotheses sedulo distinguere. Multi enim imperiti & leues homines, si semel decepti fuerint veri pretextu, ipsa quoque scriptura principia rejiciunt. Quæ licentia hodie plus iusto in mundo grassatur. Meminerimus ergo sic cauendum esse à fallacijs, vt principia quæ vera sunt, integra maneant, nec labefactetur scriptura fides. Rursus hoc modo facile refutare impios licebit, qui scripturæ testimonium, & quæ inde sumunt principia, malis causis falso & perperam obtinent. Tota hæc Caluini narratio vera est & salutaris, sed in ipsum vnum porissimum quadrat; qui quàm multa scripturæ testimonia, & quæ inde sumpsit principia, malis causis falso & perperam obtenderit, quoties ex veris principijs falsas cõsequentijs deduxerit pessimè subsumens, quàm frequen

frequenter inter doctrinam generalem & hypotheses non distinxit, hæc sola quæ hæctenus cõtra eius corruptelas posuimus Antidota lectorem docere possunt. Videat, qui vult, singularia & manifesta harum rerum exempla ad Matth. cap. 9. vers. 21. & 36. ad Matth. cap. 11. vers. 12. ad Matth. cap. 14. vers. 1. & 9. ad Matth. cap. 16. vers. 1. & 6. & 23. ad Matth. cap. 21. vers. 21. & 23. & 42. ad Matth. cap. 22. vers. 21. ad Matth. cap. 23. vers. 15. & 29. ad Matth. cap. 24. vers. 22. & 24. ad Luc. cap. 4. vers. 16. ad Lucæ cap. 9. vers. 54. ad Lucæ cap. 12. vers. 48. ad Lucæ cap. 23. vers. 43. ad Ioan. cap. 2. vers. 18. ad Ioan. cap. 8. vers. 39. & 41. & 53. ad Ioan. cap. 9. vers. 15. ad Ioan. cap. 10. vers. 1. ad Ioan. cap. 12. vers. 13. ad Ioan. cap. 16. vers. 2. Et tot quidem ille in locis inter doctrinã generalem & hypotheses non distinguens, Scripturæ testimonia pessimæ suæ causæ falsò & perperam obtendit, & ex veris principiis falsas consequentias deducit.

Nunc à nobis idem cimen patrari docere conatur, quod hoc loco dissimulandum non est. *Sicuti* (inquit) *quum* *hæc* *Papista* *Ecclesia* *authoritatem* *magnificè* *extollunt,* *nihil* *affert* *in* *quo* *non* *consentiunt* *filij* *Dei.* *Ecclesiam* *esse* *fidelium* *matrem,* *esse* *columnam* *veritatis,* *esse* *audiendam,* *regi* *à* *Spiritu* *sancto* *contendunt,* *nihil* *horum* *negandum* *est.* Ergo impius Calvinus est, & à numero filiorum Dei segregandus, qui istud apertissimè alibi negat. Cùm enim vno in loco statuat, *Ecclesiam* *columnam* *&* *firmamentum* *veritatis,* à Paulo vocari, eò quod *in* *Ecclesia* *conseruetur* *Dei* *veritas* *prædicationis* *ministerij,* quemadmodum Paulus docet, *Christum* *dedisse* *Apostolos,* *Pastores,* *atque* *Doctores,* *ne* *circumferamur* *quolibet* *vento* *doctrina,* *ut* *ab* *hominibus* *non* *deludamur* (in quibus verbis agnoscit Ecclesiam ideò non errare, quia Pastores in illa non errant, quorum ministerio conseruetur veritas) tamen consequenti longa disputatione eos refutare conatur, qui in Ecclesia remanere veritatem non putant, nisi inter Pastores essent. Moxque probare contendit, ipsa concilia Episcoporum generalia errare posse, quia veteris populi Sacerdotes errauerunt, quia Petrus in Ecclesia futuros pseudopphetas prædixit, quia Paulus Antichristum in templo Dei sessurum pronuntiavit, quo (inquit Calvinus) significat Apostolus, non aliunde venturam horrendam illam calamitatem, de qua ibi loquitur, nisi illi qui pro Pastoribus in Ecclesia sedebunt. Cui nunc obsecro est, Calvinum illum esse, qui hæc omnia, quorum nihil negandum esse dixerat, negat impudenter: hæc, inquam, Ecclesiam esse matrem fidelium, esse columnam veritatis, esse audiendam.

Consequen-
tiam Cal-
uini ex scri-
pturis de-
prauatis
exempla.

Calvinus
suo iudicio
à numero
filiorum Dei
segregatur
Instr. lib.
4. cap. 8.
num. 12.

Ibidem c.
9. num. 7.
& 4.

regi à Spiritu sancto: ideòque errare non posse? Pergamus tamen, & sequentia videamus. Sed quum trahere ad se volunt quicquid iuris Ecclesia debetur, improbè & sacrilega audacia rapiunt, quod nihil ad se pertinet. Nam hypothesin expendere conuenit, an ipsi Ecclesie titulum mereantur. Hic autem prorsus deficiunt. Ita quidem Calvinus; sed nec vno verbo hunc in nobis defectum probans, seipsum prorsus defecisse demonstrat. Nec vno verbo docens cur Ecclesia Catholica, etiam ab ipsis aduersariis ita nuncupata, pro vera Ecclesia habenda non sit, hic prorsus defecit. Cæterùm hanc hypothesin verissimam esse, nõsque Dei beneficio Catholicos antiquæ & Romanæ Ecclesie adhærentes, verè Ecclesie titulum ac rem habere, luculenter olim pro modulo nostro à nobis demonstratum est.

Aliud contra nos exemplum proponit Calvinus, in quo non minùs turpiter se dedit. Similiter cum furiosè in omnes pios seuiunt, hoc se colore excusant, quòd ordinari sint ad tuendam fidem & pacem Ecclesie. Sed ubi propius ad rem ventum est, clarè perspicitur nihil minus eos habere in animo quàm vera doctrina patrocinium, nulla minus quàm pacis & concordie cura tangi, sed pro sua tyrannide dumtaxat pugnare. Qui generalibus principijs contenti ad circumstantias non attendunt, nos meritò putant à Papistis oppugnari, sed causa cognitio fumos illos, quibus illudunt, facile discutit. Error in hypothesi quem hic ponit Calvinus, in hypothesi magis erronea fundatur, idque duplici nomine. Primum, quia de intentione Ecclesie hæreticos persequentis iniquè & impiè iudicat, eam videlicet non concordie & pacis studio, sed pro sua tyrannide pugnare. Tu verò quis es qui iudicas alienum seruum? & cur ante tempus iudicat de aliorum factis Calvinus, qui neque de se ipso iudicare potuit? Sed magis aliam ob causam erronea est Calvinus hypothesi: Se videlicet ac suos immeritò à Papistis oppugnari, quia causa cognitio fumos omnes discuteret. Atqui de causa Calvinus iam in istis Antidotis Euangelicis utcumque cognouimus, in Apostolicis adhuc vberius cognituri, eum esse impostorem maximum, diuinæ Scripturæ deprauatorem pestilentem, hæreticorum dogmatum assertorem ac defensorem acerrimum, ac denique, ut à quodam Lucherano doctore meritissimè vocatur, acutum diaboli organum. Cuius videlicet artibus aleatoris, strophis, prælligiis, metaphoris ac meronymiis, plurima & apertissima diuinarum Scripturarum testimonia eluduntur, nobisq; eripiuntur,

quæ

De Princ.
fidei lib.
4. cap. 23.
& seqq.

Rom. 14.
I. cor. 4.
Caluini
causa excussa
qualem eum
demonstrat.
Aegidius
Hunnius
professor
Vuittem-
bergenfis
in libro,
Caluinus
iudicatus,
pag. 52.

quæ S. Trinitatem, Christi Redemptoris nostri diuinitatem, eiusdem aduentum, & natiuitatem, & passionem, mortem, resurrectionem, ascensionem in caelos, tam in veteri quam in nouo testamento contra Iudæos probant, confirmant, elucidant, vt variis exemplis doctor ille Lutheranus ex Caluini scriptis demonstrat. Hæc sanè tota causæ Caluiniianæ cognitio non fumos nostros discutiet, quibus nos illudimus; sed fumos Caluiniianos excutiet, totique mundo propalabit, quibus ille hactenus innumeris sectariis suis ad certam eorum perniciem, pestilenter illudit. Tam aptè & dexterè sua contra nos exempla protulit Caluinus, vt quo ipse crimine flagrat maximè & creberrimè, idem aliquo modo in nos Catholicos retorqueat.

Simili hypothefi ad sequentia proximè verba vitur: *Difficile horrendum esse, quàm superbè & ferociter à Papisitis damnatur clara & testata Dei veritas, & innoxius sanguis fundatur. Scilicet Caluini hæreses, & diuinarum Scripturarum deprauationes fœdissimæ, clara sunt & testata Dei veritas.* Caluino quoque licuit Seruetum Arianum flammis absumere, & Catholicis Principibus nō licebit de seditiosis & impijs Caluianistis supplicium sumere. Tales sunt Caluini hypothefes.

20. *Et scriptum erat Hebraicè, Græcè, & Latinè.*

PUlcram hinc sibi in Catholicos oblatrandi occasionem canis Caluinus inuenisse visus, vt nullam nō arripit, hinc in modum allatrat. *Notandum est quòd execranda sit tyrannia Papistica, quæ plebem ab Euangelij & totius Scripturæ sacre lectione arcet. Pilatus homo reprobus, & alioqui Satana organum; arcano tamen instinctu destinatus fuit Euangelij prædicari, vt breuem eius summam tribus linguis vulgaret. Qui ergo eius notitiam, quantum in se est, suppressam curant, quo loco nobis habendi sunt, qui se prodant Pilato nequiores? Redigamus in breuem argumenti formam, confusam hanc importanti hominis vociferationem. Pilatus in tribus linguis doctis, Græca, Hebraica, & Latina, titulum cruci imposuit, qui nomen patriæ, & causam Christi crucifixi præsentibus Hebræis, Græcis, Romanis, demonstraret: Ergo qui totam Scripturam vulgo in lingua vulgari legendam negant, Pilato nequiores sunt, & execrandam tyrannidem exercent. Quis vel meliùs critter literis imbutus, hæc stolidam & insulsam consecrationem statim non irridet, explodit, & execratur? Vide enim in*

*Consequē-
tia Calui-
ni ridicu-
la.*

quot & quàm multis toto penè cælo discrepant, quæ tam affinia & coniuncta Calvinus voluit, vt vnum ex altero necessarium consequi debere iudicauerit. Pilatus non nisi in linguis doctis illum titulum posuit. Calvinus concludit de lingua cuiusque vernacula & barbara. Pilatus solum titulum erexit qui nomen, causam, & patriam Crucifixi designaret Calvinus, de tota scriptura concludit. Pilatus præsentibus tantùm, nec ad vllam instructionem, sed vel ad Iudæos irridendos quorum pertinaciæ infensus erat, vel ad ipsius Christi contemptum, quasi regnum affectantem crucifixisset, talem titulum erexit. Calvinus de toto populo Christiano concludit, cui hoc exemplo tota Scriptura ad necessariam instructionem promiscuè legenda permitti debeat.

Deinde quàm ridiculè narrat *breuem Euangelij summam tribus linguis Pilatum vulgasse!* An ad Euangelium pertinet, Christum esse regem Iudæorum? Immo nihil magis Euangelio contrarium, quod proptiè in omnium Gentium vocatione, salute, redemptione per Christum facta consistit, vt tota Scriptura Euangelica & Apostolica demonstrat.

Ad rem ipsam quod attinet de Scripturis populo in lingua vernacula communicandis, nullam tyrannidem exercet Ecclesia Catholica, quæ communicationem illam nec in vniuersum prohibet, nec in vniuersum probat, sed veluti prudens paterfamilias sciens dare in tempore tritici mensuram, vulgarem aliquam S. Scripturæ editionem illis de populo cõcedit, quibus expedire ordinarij Pastores iudicabunt. Sic enim censuit atque præscripsit Conciliũ hodie Tridentinum in Indice librorum prohibitorũ; idque doctissimorũ Patrum vestigiis inhærendo, Hieronymi, Gregor. Nazianzeni, & aliorum, qui promiscuè à toto populo scripturarum lectionem, rem esse periculi magis plenam quàm vtilem & salutarem iudicarũt. Nam Chrysostomus & alij Patres, qui ad Scripturarum lectionem suos hortantur, non ad quosuis è plebe, sed ad graues & cordatos viros illam exhortationem fecerunt.

1.

2.

3.

August. in
Psalm. 56.
Chrysof.

S. Scriptura
va lectio
an plebi
concedenda.

Reg. 4.

Hieron. in
Epist. ad
Paulin.
Gregor.
Nazianz.
in oratione
de moderat.
in disputat.
seruanda.

23. *Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad inuicem: Non scindamus eam, sed sortiamur de illa cuius sit.*

CVM tunica Christi inconsutilis hoc loco ex communi Doctorum sententia atque imprimis sancti Augustini, vnam Christi Ecclesiam, quæ vna semper & indiuisa est, my-

Tract. 118.
in Ioan.

sticè significet; vestimentorum verò diuisionem hæreticos significare, qui diuinas scripturas discerpunt ac lacerant, alij interpretes in hunc locum scribant: ægerrimè hoc fecerit Caluinus, hoc iterum in loco magna vociferatione allata. *Minimè (inquit) ferenda est Papiſtarum improbitas, cum horribili Dei blasphemia coniuncta. Scripturam dicunt ab hæreticis lacerari, tunicam verò, hoc est, Ecclesiam, integram manere: et, reiecta Scriptura autoritate, fidei unitatem in solo Ecclesia-*

Caluini duplex mendacium.

titulo cõsistere euincant. Aduerte impostoris artem, qui duplici mendacio Catholicorum sententiam obliterauit. Primum, non in solo Ecclesia titulo, sed in sola vera Christi Ecclesia, unitatem fidei consistere affirmamus. Deinde, Ecclesiam manere integram & vnã, Scripturas verò ab hæreticis laceratis non ob eam causam affirmamus, vt, reiecta Scripturæ autoritate, fidei unitatẽ in sola Ecclesia ponamus; sed vt ad Scripturæ autoritatem purè & illibatè seruandam, ab Ecclesia discamus quid Scriptura doceat, quis diuinarũ Scripturarum sensus legitimus sit, & quæ demum sint veræ & canonicæ Scripturæ: ne vel apocryphos libros pro veris, vel sensus adulterinos pro legitimis admittere cogamur. In hoc ergo duplici mendacio tota nititur & fundatur Caluini subsequens declamatio. Sic enim posterius mendacium prosequitur.

Ecclesia autoritas nihil derogat Scripturis.

Quasi verò ipsa Ecclesia unitas alibi fundata sit, quàm in Scriptura fide. Quum ergo fidem à Scriptura diuellunt, vt vni Ecclesia addita subiaceant, tali diuorcio non iam Christum despoliant, sed crudeli sacrilegio discerpunt eius corpus. Fugit homo nequam despicit ac reicit à nobis Scripturas, quia Ecclesiam saluam & integram esse volumus: nos verò ideò Ecclesiam vnã tenemus; nec novos magistros, alienos ac lupos audire sustinemus; vt de ipsa diuina Scriptura eiusque legitimo sensu certi ac securi esse possimus. Quæ vna res vt melius intelligatur, & qua fraude Caluinus tam suam solius Scripturæ reuerentiam tueri & colorare, quàm Catholicos autoritati Ecclesiasticæ iniuentes traducere nititur, ceteris omnes perspiciant (est quippe res maximi momenti, & in quantum nos maximè accusant, tum sese plurimum venditant horum temporũ hæretici) totam hęc Caluini disputationem artificiosam alio in loco habitam subiiciam, eiusque vancitatem mutatis tamùm terminis perspicuè aperiam; sic enim

Instit. lib. 4 c. 8. nu. 13.

sua Institut. scribit Caluinus. Atq; vt melius intelligant lectores nostri aduersarij, & in quo ipsis resistamus, paucis exponam.

Quod illi negant errare posse Ecclesiam, huc spectat, atque ita ^{Caluini}
 interpretantur: quando Spiritu Dei gubernatur, tunc incedere ^{disputatio}
 sine verbo posse quocumque pergat, non posse sentire aut loqui ^{pro Scri-}
 nisi verum: proinde si quid extra aut prater Dei verbum sta- ^{ptura con-}
 tuerit, id habendum esse non alio loco quam certum Dei oracu- ^{tra Eccle-}
 lum. Nos si demus illud primum, errare non posse Ecclesiam in ^{siam.}
 rebus ad salutem necessariis, hic sensus noster est, ideo hoc esse
 quod abdicata omni sapientia sua, à Spiritu sancto doceri se per
 verbum Dei patitur. Hoc igitur est discrimen. Illi Ecclesie au-
 thoritatem extra verbum Dei collocant, nos autem volumus
 verbo annexam, nec ab eo separari patimur. Et quid mirum, si
 sponsa ac discipula Christi suo sponso magistroq; subijcitur, ut
 ab eius ore assidue ac sedulo pendeat? Hæc enim est domus bene
 composita ratio, ut mariti imperio vxor obtemperet. Hæc schola
 bene morata regula, ut magistri solius doctrina illic audiatur.
 Quamobrem non ex se sapiat Ecclesia, non ex se cogitet quic-
 quam: sed sapientia sue terminum statuat ubi loquendi finem
 ille fecerit. In hunc modum & omnibus rationis sua inuentis
 diffidet; in quibus autem verbo Dei nititur, nulla dissidentia
 aut hesitatione vacillabit, sed magna certitudine firmaq; con-
 stantia conquiescet. Sic etiam earum, quas habet, promissionum
 amplitudine confisa habebit unde fidem suam præclare sustineat:
 ut nihil addubitet, Spiritum sanctum sibi semper adesse, opti-
 mum recte via ducem: sed memoria simul tenebit quem è suo
 Spiritu usum percipi Deus velit. Spiritus, inquit, quem à Patre
 mittam, duces vos in omnem veritatem. Sed quomodo? Quia ^{Ioan. 16.7.}
 suggeret, inquit, omnia quæ dixi vobis. Nihil ergo plus ex suo ^{& 13.}
 Spiritu denunciat expectandum, quam ut mentes nostras illu-
 minet, ad percipiendam doctrinæ suæ veritatem. Proinde scitissi-
 me Chrysostomus: Multi (inquit) Spiritum sanctum iactant: sed ^{Serm. de}
 qui propria loquuntur, falso illum præcendunt. Ut Christus non ^{adorando}
 à se ipso loqui se testatur, quia ex lege loquebatur & Prophe- ^{& S. Spi-}
 tis, ita si quid præter Euangelium sub titulo Spiritus obrudi- ^{ritu.}
 tur, ne credamus. Quia sicut Christus Legis & Prophetarum ^{Ioan. 12.}
 impletio est: ita Spiritus Euangelij. Hæc ille. Tam colligere in ^{50. & 14.}
 promptu est quam perperam faciant nostri aduersarij, qui non ^{10.}
 alio sine iactant Spiritum S. nisi ut peregrinas & extraneas à ^{Rom. 10.4}
 verbo Dei doctrinas eius titulo cõmendent: cum ipse indiuiduo
 connexu cum verbo Dei coniunctus esse velit, idq; de eo profi-
 teatur Christus dum Ecclesie suæ prescripsit Dominus, eam
 Quam sobrietatem semel Ecclesie suæ prescripsit Dominus, eam
 perpetuo vult obseruari. Vetuit autem ne quid verbo suo adderet,

ne quid ex eo detraheret. Hoc inuiolabile est Dei ac Spiritus sancti decretum, quod abrogare conatur nostri aduersarij, quum Ecclesiam sine verbo regi à Spiritu fingunt. Hæc hæcenus Caluinus; cui vt respondeam, ac disputationis factæ vanitatem ostendā, vestigis eius insistent, quomodo sub scripturarum prætextu non Ecclesiæ tantum, sed & ipsis Scripturis certitudinem omnem adimit ac firmitatem, lectori aperiam. Vt melius intelligant lectores in quo potissimum cardine versent hæc quæstio, quid postulent hodie hæretici, & in quo non Catholici ipsis resistamus, paucis exponā. Quod illi Scripturarum diuinatum auctoritatem sarram ac testā esse volunt, huc spectat, atque ita interpretantur; Scripturas factas, quædo ex Spiritu Dei intelliguntur, tunc ac securè intelligi possent absque Ecclesia. Illas nihil aliud loqui ac docere nisi verum; proinde quod in illis legitur ac intelligitur, id habendum esse

*Scripturas
quomodo
ex Spiritu
intelligun-
tur quo
scripta
sunt.*

*Discremen
inter Ca-
tholicos &
hæreticos.*

*Sponsi vox
ex ore spō-
sa audien-
da.*

*In schola
Christi
Ecclesia
præposita
docent.
Caluinus
Instit. lib.
4. c. 1. nu.
4. & 5.*

non alio loco quàm certum Dei oraculum. Nos si demus illud primum, Scripturas ex Spiritu Dei, quo scriptæ sunt, cognosci atque intelligi, hic sensus noster est, ideò & tum demum hoc fieri, quando, abdicata omni nostra sapientia, ab Ecclesia, quæ Spiritum Dei habet, & ideò vberius habet, vt doceat omnem veritatem, vtrumque nos doceri parimur. Hoc igitur discremen est. Hæretici Scripturarum cognitionem & intelligentiam extra Ecclesiam ponunt; nos autem volumus Ecclesiæ esse annexam, nec ab ea separari parimur. Et quid mirum si sponsam Christi sponso suo, & corpus eius Spiritui suo coniungimus, vt ab ore sponsæ, quid sponsus dicere voluerit intelligamus; & ab eius ore assidue ac sedulo pendeamus, cuius ore omnē veritatem nos accipere voluit? hæc est enim domus bene compositæ ratio, vt quos Dominus patres imitatas ac præpositos reliquit, illi audiantur: & sicut ipsi Domino præpositi ab eo relictis, ipsiusque viri imperio vxor obtemperare debent, id est, Christo Ecclesia; sic ipsi quoque præpositis, & vxori, absente marito, filijs familias, reliquisque vernaculis obtemperet. Hæc est scholæ bene moratæ regula, vt magister quidem solius doctrina illic audiat, sed ex ore eorum quos magister docendi munere perfunctus, doctrinæ suæ viciniam constituit. Neque enim patitur nostra infirmitas à schola dimitti, donec toto vitæ cursu discipuli fuerimus. Et Deus non posset momento suos perficere, non vult tamen eos adoleverunt virilem aetatem nisi educatione Ecclesiæ. Quamobrem magister se sapiant hæretici, non ex se cogitent quicquam: sed sapientia suæ terminum statuunt, vbi loquendi finem Ecclesia

fecerit. Omnes enim ad unum in hunc ordinem coguntur, ut mansueto & docili spiritu regendos se Ecclesia doctoribus in hunc usum creatis permittant. Et si enim externis medijs non est alligata Dei virtus, huic tamen ordinario docendi modo nos alligavit: quem dum recusant tenere fanatici homines, multis se exitialibus laqueis inuoluunt. Digni enim sunt qui fame & inedia pereant, quicumque spiritualem anima cibum diuinitus sibi per manus Ecclesie porrectum respuunt. In hunc igitur modum omnibus rationum suarum inuentis diffident hæretici. In quibus autem Ecclesie voci ac magisterio nituntur, nulla diffidentia aut hæsitacione vacillabunt, sed magna certitudine firmæque constantia conquiescent. Sic ergo earum, quas Ecclesia habet, promissionum amplitudine confisi, habemus vnde fidem nostram præclare sustineamus. Quia nihil dubitamus Spiritum S. illi semper adesse, optimum rectæ viæ ducem.

Memoria quoque tenemus, quem è suo Spiritu usum percipi Deus velit. Non solum ut suggerat omnia quæ dixerat Christus, sed etiam ut doceat omnem veritatem, multaque doceat quæ Christus viva voce non docuerat, sicuti supra accepimus. Illud ergo ex Spiritu suo denunciat expectandum, partim ut mentes nostras illuminet ad percipiendâ doctrinæ suæ veritatem, partim ut quæ Apostoli præsentem Christo portare non poterant, Ecclesiam doceat. Et Chrysostomus in persona Christi scitissimè dicit: *Si quis eorum qui dicuntur habere Spiritum sanctum, dicat aliquid à seipso, & non ex Evangelio, non credite, meam doctrinam sequimini* (quæ verba Chrysolto mi sunt, non ea quæ Calvinus citavit) *quia ex seipso qui loquitur, hæreticus est.* Impletio quoque Evangelij Spiritus S. est, sicut Christus legis & Prophetarum, quia uterque, quod in altero defuit, implevit: & hic Spiritus per os Ecclesie loquitur. Iam colligere in promptu est, quàm perperam faciunt hæretici, qui non alio fine iactant Scripturas, nisi ut peregrinas & extraneas ab Ecclesie fide doctrinas earum titulo commendent: quum Christus indiuiduo nexu cum scripturis Ecclesiam suam coniunxerit, & ad Scripturarum infallibilem cognitionem Spiritum suum Ecclesie perpetuum promiserit. Ita est sanè. Quam sobrietatè semel populo fideli præscripsit Dominus, eam perpetuò vult obseruari. iussit autem Christus Ecclesiam suam audiri. *Qui vos audit, me audit.* Posuit illam, *columnam & firmamentum veritatis, affirmat se cum illa esse usque ad consummationem seculi.* Hoc inuiolabile est Dei ac

Ibidem num. 5.

In Ecclesia voce fidei certitudo.

Spiritus S. cur & quomodo Ecclesia promissus

Chrysostomi verba explanantur.

Scripturas cur hæretici iactent.

Luc. 10. 2. Tim. 3. Math. 28.

Spiritus Sancti decretum, quod abrogant & abrumpunt heretici, quum Scripturas sine Ecclesiæ voce ac magisterio intelligere volunt, & fidem Scripturarum ab Ecclesiâ diuellunt, quo quidem diuortio, non iam Christum despoliant, sed crudeli sacrilegio discerpunt eius corpus. Hæc hæctenus, Caluini disputationem imitari, qua rationem reddere voluit, ut Scripturis ille cum suis adhæreat, Ecclesiæ voce non nisi sub conditione admissa, si consentanea Scripturis loquatur. Eadem quippe disputatio mutatis vocabulis apertam rationem reddit, cur Ecclesiæ vocem, magisterium, auctoritatem Catholici sustinent. Non sanè ut absque Scripturis Ecclesiâ ambulet, sed ut quæ sint scripturæ, & quis earum sensus, Ecclesiâ nos doceat. Heretici, cum Ecclesiæ à nobis unitas, obedientia, fides vrgeretur, aiunt contemni à nobis Scripturas, & magnum se aliquid aduersum nos enincere videntur, quum Ecclesiâ à verbo diuelli non posse confirmant. Sed non reuertunt, sicut Ecclesiâ à verbo non diuellitur, sic nec verbum ab Ecclesiâ. Illi Scripturas obtinent, quia Ecclesiâ ab illis seiungi non potest: nos Ecclesiâ obtendimus, quæ Scripturarum veritate carere non potest. Nec nos, cum Ecclesiâ prædicamus, à Scripturis recedimus: nec illi, quum scripturas prædicant, ab Ecclesiâ recedere debent, quia in sola Ecclesiâ sunt veræ Scripturæ, & verus earum sensus. Hoc ergo breue & apertum discrimen est. Heretici Ecclesiâ verbo annexam aiunt, ut propter verbum à seipsis quoquo modo intellectum Ecclesiæ sensum despiciant, ab eius unitate recedant, & crudeli sacrilegio Christi corpus discerpant: nos verbum Ecclesiæ annexum dicimus, ut verbum verbi que sensum ab Ecclesiâ discamus, Christo que capiti in suo corpore adhæreamus. Hæc de posteriori Caluini mendacio hæctenus: vberius, quia fructuosius.

Alterum mendacium his verbis suffulcit. *Quamquam, ut illis demus Ecclesiæ symbolum esse inconsutilem unicum, merito obtinebunt quod captant, quia probandum res: ab ipsis ipsos esse Ecclesiâ, cuius nullum prorsus signum obtinent.* De hac futili exceptione iam semel atque iterum in aliis locis dictum est. Sed nunc breui dilemmate Caluinum rugulabo.

Ecclesiâ veram penes Papias esse præbatur. Sola vera Ecclesiâ, adeoque soli legitimi ministri ipsius Ecclesiæ, baptizandi potestatem habent, iuxta Caluini mendaciam doctrinam, vnde factum inter Caluinistas legitimum à Diaconis illorum baptizati rebaptizari debuerint. Atque Ecclesiâ Romana, & in ciuitate Nouiodunensi in Picardiâ

Sacra

Sacerdote Catholico baptizatus Calvinus fuit. Ergo aut Ecclesia Romana vera tunc fuit Ecclesia, aut Calvinus nunquam baptizatus exstitit. Si prius, satis firmum & luculentum Ecclesiae signum dedimus, cuius ille nullum signum à nobis obtēdi affirmavit. Si posterius, quid Caluino cum Scripturis & dogmatibus Christianorum, qui nunquam Christianus fuit? *Quotquot baptizati estis, Christum induistis*, ait Paulus: Calvinus non baptizatus quomodo Christum induit? Si Christum non induit, quid illi cum rebus Christianis? Aut ergo Ecclesia Romana vera Ecclesia est, aut Calvinus in Ecclesiae corpus nunquam cooptatus fuit. Gal. 4.

30. Consummatum est.

Nihil in Scripturis tam sanctum ac salutare, ex quo aliquid veneni haurite, aliquam aduersus veritatem pugnandi causam arripere, inquieta, maleuola, & astuta haereticorum pectora non valeat. Christus Redemptor hoc breuissimo verbo, veluti omnium quae & quatenus pati debuerat conficius, & accepto iam aceto, postremam hanc esse passionis suae periodum cognoscens, pronunciat finem iam ac terminum adesse eorum quae pro humano genere pati debuerat, & ait, *Consummatum est*. Peracta & perfecta sunt omnia, *τετελεσται*. Terminus & finis iam adest, eorum quae à me toleranda aut Prophetæ prædixerunt, aut Dei Patris voluntas decreuit. Nihil hoc verbo simplicius, nihil sanctius, nihil salutare. Ostendit in eo Christus & summam erga Deum Patrem obedientiam, & ardentem pro nostra salute amorem, (de qua iam procurata veluti triumphat) & diuinam suam rerum omnium cognitionem, vnde hoc verbo dicto, *Inclinato capite tradidit spiritum*. Inuenit tamen in his verbis Calvinus, quod, sub specie ac larua pietatis, plenis buccis contra orthodoxam veritatem declamaret. *Sensus* (inquit) *est, quicquid ad salutem hominum facit, in Christo constare, nec alibi quaerendum: vel quod idem est, salutis perfectionem in eo esse inclusam*. Subest autem tacita antithesis, quia mortem suam veteribus sacrificiis & figuris omnibus opponit Christus. Huic doctrina annexa est omnium Legis rituum abrogatio. Quod si in hac voce acquiescimus, vna eius morte ad salutem contentos esse nos decet, nec vlla aliunde subsidia accersere fas est. Atqui huc spectat tota Papatus religio, ut homines sibi innumeros quaerenda salutis modos excogitent: vnde colligimus abominandis sacrile-

giis scaterere. Præcipue hæc Christi voce damnatur Missæ abominatio. Quod statim, ut mox videbimus, pluribus verbis profertur. Quis verò ex hoc simplici verbo tantam declamationem expectasset? Sed hæc Caluini immensa nocendi cupido est. Corradit vndeque, siue aptè siue ineptè, per falsasque, vnde Ecclesiam Catholicam, eiusque sacrosanctam fidem arrodit, laceret, & apud lectorem suum traducat, quæ omnibus hodie hæreticis tela subministrans, quibus Christi Ecclesiam hostiliter & certatim impugnent. Ad rem quod attinet; profus in solo Christo eiusque morte ac passione conquiescendum est: nec alia salutis subsidia quærenda. Sed hæc propositio sanè & salubriter intelligenda est. Nempe quia ex morte & merito Christi omnia alia salutis subsidia vim ac virtutem accipiunt, ut talia sint, atque ut ad salutem valeant. Caluinus cum suis sic vna Christi morte contentos nos esse, nec vlla aliunde subsidia accersere, ut in sola huius mortis fidem apprehensione omnem & plenam & certissimam salutem ponat, ut nec mandatorum Dei observatio, nec vlla profus opera bona, nec vlla Sacramenta, nec vllus denique Dei cultus, siue internus, siue externus, vel vnâ guttam salutis adferant, sed aut notæ tantum ac signa aut sigilla quædam & oblationes sint acceptæ iam dudum salutis per solam fidem quæ Christi mortem apprehendit: hoc ille venenum in his verbis coquit. Sed vna Pauli sententia tum hoc mellitum Caluini venenum, quo vna Christi morte contentos alia salutis subsidia accersere prohibet, veluti Antidotum fortissimum expellit, tum Catholicorum sanam doctrinam de aliis adhuc salutis subsidiis adhibendis validè confirmabit. Christus (inquit) per passionem consummatus, factus est causa salutis omnibus obtemperantibus sibi. Non igitur vna Christi morte contenti esse debemus in sensu Caluini, illam solum per fidem apprehendendo, sed Christi mortem causam salutis esse intelligere debemus, si Christo obtemperamus, si eius præcepta facimus, si eius Sacramenta percipimus, si alia salutis subsidia ac media suscipimus, & exequimur quæ ille præscripsit. Quæ tamen omnia quia per Christi mortem ad salutem valent, & merito mortis Christi efficacia salutis sunt: hoc certè sensu vna Christi morte contenti sumus, veluti fonte & radice cæterorum omnium quæ ad salutem valent. Catholica igitur Ecclesia, quæ per opera pietatis, per mandatorum observationem, per Sacramentorum usum, per vana Dei cultus externos & internos salutem suam ac suorum querit.

Caluini
immensa
nocendi
cupido.

Mors
Christi sola
quomodo
tota salutis
nostra.

Heb. 5.

nulla exercet sacrilegia abominanda, vt sacrilegus Caluinus voce abominanda loquitur. Sed iuxta Paulum obtemperat Christo, vt Christi passio causa salutis illi fiat.

Nunc de Missa quæ homo impius blasphematur audiamus. *Missæ Sacrificium defenditur*
*Præcipue, inquit, hac voce damnatur Missa abominatio. Cur ita Cessare, inquit, omnia legis sacrificia oportuit, quia vnico mortis sacrificio perfecta fuit hominum salus. Quo igitur iure vel prætextu sibi licuisse Papista dicent sacrificium erigere quod Deum hominibus reconciliet? Vidit Caluinus totam hanc rixam nihil ad rhombum esse, quia nullum nouum sacrificium in Ecclesia Catholica erigitur, vt antiquissimi Patres Chryso-
 stomus, Primasius, Theodoretus, & alij propter vnam Christi in cruce oblationem, qua consummauit in æternum sanctificatos, diligenter annotarunt. Ait igitur. Excipiunt non esse nouum, sed illud idem quod Christus obtulit. Hæc planè est exceptio nostra, hæc veterum Patrum fuit, & iusta & sufficiens. Quid ad hanc exceptionem Caluinus? Atqui (inquit) facilis est refutatio, quòd nullum offerendi mandatum ipsi habeant. Deinde quòd Christus semel vna oblatione defunctus pronunciet ex cruce totum esse perfectum. Ergo plus quàm falsarij sunt, qui Testamentum sacro filij Dei sanguine obsignatum perfidè corrumpunt ac violant. Duo respondet, quorum est facillima refutatio. Primum ait, nos nullam habere offerendi mandatum. Mentitur, habemus clarissimè expressum in illis Christi verbis, Hoc facite in meam commemorationem: vt suprâ ex SS. Patribus comprobatur dedimus: quæ propterea verba Caluinus in suis commentariis penitus intacta omisit. Alterum quod dicit, nihil ad rem facit, & contra factam exceptionem nihil concludit, sed eandem reperit atque confirmat. Idcirco enim nullum nouum sacrificium offerimus, quia vna oblatione Christus semel perfunctus, totum in cruce perfecit. Quod autem nos offerimus, idem est, & eiusdem cruentæ oblationis commemoratio incruenta, de qua in Epist. ad Heb. (loco proprio) vita comite plura dicemus. Ex his patet non esse falsarios Catholicos, neque Testamentum Christi sanguine obsignatum violare, qui id faciunt quod Christus faciendum præcepit, quòdque tota Christi Ecclesia per totum mundum ab Apostolis acceptum (vt Irenæus loquitur) religiosissimè semper obseruauit, sed bis falsarium & ter impium esse Caluinum, qui tum sanguinem noui Testamenti à Sacramento Eucharistico penitus remouit, tum oblationem à Christo institutam ad mortis dominicæ & effusi sanguinis filij Dei*

In Comment. ad Heb. c. 10.

In Matth. cap. 26.

Lib. 4. cap. 32.

perpetuam commemorationem, omnibus locis expulit, quibus eam expellere potuit.

Calvinus ex seipso refutatur. Tandem ut aliqua in Calvinum reconuentione utamur: si vna Christi morte ad salutem contentos esse nos docet (ut certe docet maximè) nec vlla aliunde accersere fas est subsidia, quàm impietatem docuit ipse Calvinus, qui vna Christi morte nihil ad salutem nostram actum fuisse discrete scripsit, sed aliud idè què maius & excellentius salutis nostra pretium confinxit! Verba eius hæc sunt: Nihil actum erat si corporea tantum morte perfunctus fuisset Christus: sed opera simul pretium erat ut diuinæ vltionis seueritatem sentiret, quo & ira ipsius intercederet, & iusto iudicio satisfaceret. Vnde etiam oportuit cum inferorum copiis aternæq; mortis horrore quasi consertis manibus luctari. & paulò post: Non modò corpus Christi in pretio redemptionis fuit traditum: sed aliud, maius & excellentius pretium fuit, quòd diros in anima cruciatus damnati ac peccati hominis pertulerit. Hæc quidem eius blasphema & execranda verba, & omni impietate plenissima, alio in loco copiosè refutauimus: hoc nunc in loco id vnum notamus, Calvinum, qui vna Christi morte contentos nos esse oportere, nec vlla aliunde subsidia accersere hîc & nunc affirmat, ut contra Catholicos rixandi ac debacchandi causam arriperet, alio in loco ad eò vna Christi morte contentum non esse, ut illa vna morte nihil actum fuisse proclamer, ad eò quoque aliunde subsidium accersere, ut affirmet, aliud idè què maius & excellentius quoddam pretium fuisse, præter corpus Christi in pretio redemptionis traditum. Est ergo iterum plusquam falsarius, & ter impius Calvinus, qui Testamentum sacri Dei sanguine obsignatum ita perfide corrupit ac violauit, ut illud si solum esset, nullius valoris fecerit; atque aliud eò maius & excellentius e suo cerebro confinxerit: rem planè dicta horrendam & execrabilem, ut est alio in loco à nobis fuit & copiosè disputatum.

Vbi supra, & ad Matth. c. 27. ver. 46

IN IOANNIS CAP. XX.

6. Vidit linteamina posita, & sudarium quod fuerat
7. super caput eius, non cum linteamibus positum, sed separatim inuolutum in vnum locum.

T in omnibus suis diuinarum Scripturarum commentariis, sic in huius maximè Euangelij commentario propositum Catuino fuit, aduersus Ecclesie Catholice